

Revista quinzenal
de Ciencias, Arts y Literatura

Surtirá els dias 1 y 16 de cada mes

Administració y Redacció
Carrer de la Forsa, n.º 26

SUMARI.—TEXT.—Al Lectors, per La Redac-
ció.—La Assamblea de Tarrassa.—Tradicions
Geroninas. Las Creus de Carlemany, per M.
Felip.—Les dos Caygudes, (poesia) per Miquel
Juanola y Marés.—Petons de l'ànima, per Ma-
nel Serra y Moret.—A una rosa, (poesia) per
Miquel de Palol.—Notícias —Folleti.
GRAVATS —Vista general de Bagur.—Apunte del
natural, per R. Casals.

ALS LECTORS

En la publicació de nos-
tre REVISTA, com ja expo-
sarem clarament en el pri-
mer número, no 'ns ha mo-
gut cap mena de desitj de
lucro, y, per lo tant, no hem
perdonat sacrifici en pro de
nostra tasca, ni trevalls per
portarla á feliç terme. Mes
essent, com som, joves, els
qui portem tot el pes de tan
noble y costosa empresa,
que molt costós es trevallar
ab desinterés per l' art de la
terra ab nostras humils for-
ças, y desitjant poder ager-
manar las gratas molestias
que 'ns imposa el desitj d'

GERONDA

exténdre l' amor al art de nostra terra, ab las obligacions que á tots en general, com á fills de familia, y á cada hú en particular las circunstancias determinan, havem de fer alguna modificació en la marxa de nostre quincenari, sens deixa de correspondre á la bona acullida que 'ls lectors ens han dispensat. Per aixó y tiguem en compte l' impossibilitat de reunirnos, durant l' estiu, cada quinze dias, els qui voluntariament ens obligarem á dirigir la REVISTA, hem determinat fer mensual la seva publicació per aquell curt temps y omitir 'ls números de 16 de Juny. 16 de Juliol, y 16 d' Agost, que procurarem recompensar durant l' any, millorant el periódich ab una ó altre forma, á fi de que nostres lectors no 'n surtin perjudicats y de cumplir la promesa que ferem de publicar 24 números cada any.

No duptem que nostres subscriptors se farán cárrech de las rahons ditas, y acceptarán ab benevolencia aqueixa petita reforma, si tal pot dirse, que e molt de mal grat, y obligats per las circunstancias, proposem, y que continuarán dispensantnos la bona acullida que tan agraheim.

LA REDACCIÓ

La Assamblea de Tarrassa

El diumenge passat comensaren en Tarrassa las sessions de la assamblea organizada per la *Unió*

Catalanista, y convocada pera la interpretació y aclaració dels acorts de la Assamblea de Reus que fan referencia á la lluyta electoral y á la forma en que aquesta s' hagi de realisar, y per la interpretació y aclaració dels acorts de la Assamblea de Balaguer que 's referexen á la forma de tributació que 's considera ha d' esser mes beneficosa pera Catalunya, mentres no sia autònoma.

El saló de sessions instalat en la platea y escenari del Teatre Principal, presentava un especte veritablement afalagador, per el nombrós aplech de gent catalana de cor, que havia concurregut á pendre part en las deliberacions, inspirats no mes pera el be de nostra terra: els congressistas de tots indrets de Catalunya passavan de cinch cents, habenthi, además representació dels periódichs catalans adherits á la *Unió*, y de companys catalanistas de Manila, Alger, París, Santiago de Cuba y altres punts, siguent també nombrosa la representació de la premsa de dintre y fora de Catalunya.

A las déu del matí comensá la primera sessió, fent constar el President de la *Unió*, senyor Folguera y Duran, el seu agraument á la ciutat de Tarrassa per la bona rebuda que ha fet á n' els catalanistas y á la Agrupació de Tarrassa per haber contribuít al bon éxit de la Assamblea.

Ocupaban la taula presidencial, además del senyor Folguera, els senyors Marti. Gibert, Roca, Guimerá, Oriol Marti, y Sunyol.

Se procedí á la constitució de la mesa, nombrentse per aclamació al senyors següents:

Folguera y Duran, president; Archs, Renyé, Botet y Gibert, vispresidents; y Marsaus y Vallés, secretaris.

Lo senyor President, agrahi la designació, y digué que 'l catalanisme es una nombrosa familia en la que tots suspiran y pensan pel bé de Catalunya y que per conseguirlo, tots treballan dintre d' un sol principi, sense usar de medis deshonorosos.

Don Domingo Marti, estigué encarregat de defensar la totalitat dels temas presentats per la Junta de la *Unió*, diguent que al formularlos s' ha inspirat en un esperit imparcial recomanant per lo mateix que s' estudiessin ab serenitat, y sense impresió de cap classe se resolgués lo que convinga mes al porvenir de la terra.

Seguidament se llegiren varias adhesions, y dintre la major magestat del acte se sospengué

continuantse á dos quarts de quatre de la tarde.

Reanudada la sessió, se passá á deliberació sobre el primer tema, qual defensa n' estigué encarregat per encàrrech de la Ponencia, Don Angel Guinera que va ser interromput algunas vegadas per frenétichs aplaudiments.

Varis delegats presentaren diferentas esmenas, quedant aprovats per aclamació els principis generals del tema, entrantse tot seguit á la discussió de la primera base, que també fou aprobada per aclamació.

Se posa á discussió la segona, y el senyor Botet y Sisó en nom dels delegats de Girona, presentá una esmena á la prescripció respecte á la elecció de diputats á corts, la qual doná llarga discussió, presentantse altrás esmenas y adicions, prenenthi part els delegats senyors Botet, Martí, Roger, Rivera Fages, Suñol y Permanyer. acordantse per la sessió vinenta, presentar una altra base, després de estudiar las esmenas presentadas.

Se passá á la discussió de la segona prescripció intervinguenthi els senyors Vinyas y Fages; y á proposta del senyor President, y en vista de la hora avansada, s' apleassá la discussió pera l' endemà axecantse la sessió ab crits de «*visca Catalunya*».

A las deu comensá la sessió, posantse á discussió las prescripcions del tema primer ab las modificacions que la ponencia, junt ab los autors de las esmenas, havian acordat, las quals foren aprobadas.

Seguidament se posá á discussió el segon tema, Don Joaquim Botet defensá la totalitat del mateix fent un estudi dels concerts económichs, que fou molt aplaudit; siguent per lo tant aprobada la totalitat del tema.

Seguidament se llegiren novas adhesions, que se reberen de particulars y periódichs forasters.

El delegat de Lleyda don Martí Roger feu un entusiasta elogi del senyor President per la acertada direcció que ha sapigut impri mir en totas las deliberacions de la assamblea quals paraulas foren rebudas ab entusiastes aplausos.

Lo president de la Unió, senyor Folguera y Durán, en mitj de gran entussiasme feu lo discurs de clausura, discurs eloqüentíssim, ple de sinceritat y de fervent patriotisme, que conmoqué á tot l' auditori, despertant un entussiasme tant delirant com pocas vegadas haviam vist. El digne

president de la Unió comensá agrahtint las frases que acabava de dirigirli 'l senyor Martí Roger en nom propi y en lo de la ponencia. Doná las més sinceras gracias á la autoritat municipal per las facilitats que ha donat pera la celebració de la Assamblea, tant brillantment celebrada, y al mateix temps als tarrassenchs que tant bona acullida acabavan de donar als delegats, fent un calurós elogi de la honrada classe obrera que acudí á la Assamblea, indicant los punts principals del Catalanisme que 's refereixen á la cuestió social, y sota quina bandera hi caben totas las aspiracions honoradas y llegendimas, porque s' inspira en sentiments de germanor de tots los catalans. Fent alusió á uns cartells que s' havian fixat á las cantonadas de Tarrassa ab la inscripció de «¡Viva España!» digué que si 'ls que han tingut aquesta pensada es creyan molestar als assembleistas, s' han equivocat del tot, porque els catalanistas també ho diuhen ¡Visca Espanya!, pero en catalá. Volem que visqui Espanya, pero que visqui sense matar las nostras aspiracions, la volem gran tal com era avans, y que 's deixés de las rutinas centralisadoras que li han fet perdre inmensos territoris que s' han declarat independents, y que, si honradament implanten los nostres principis, Portugal y fins Gibraltar voldrán tornar á unirse á Espanya, quan respectés llegendimament la autonomia de tothom. Pero si Espanya no vol resucitar y va á la ruina, nosaltres no 'ns hi podem resignar. En eloqüents párrafos, lo senyor Folguera, profundament emocionat, feu una crida a tots los catalans honorats pera que entrin dins lo Catalanisme.

La assamblea acabá la seva tasca, ab una magestat imposadora, eutonantse ab delirant entusiasme lo cant de *Los Segadors*.

BASES APROBADAS

PRIMERA

«Interpretació y aclaració dels acorts de lo Assamblea de Reus que fan referencia á la lluyta electoral y á la forma en que aquesta s' hagi de realisar.»

I. *Eleccions municipals y provincials*.—Per la especial funció que realisa 'l Municipi en la vida social y per lo caràcter solament administratiu de las Diputacions provincials, y considerant que 'l catalanisme te com á fi princi-

palissim la normalisació de la personalitat catalana, l' Assamblea acorda ratificarse per complert en las conclusions de la de Reus que 's refereixen a los eleccions pera Ajuntaments, las que regirán també pera las eleccions provincials.

La Assamblea recomana que tant las entitats adheridas á la «Unió» com los delegats que concorrin á las eleccions municipals y provincials ho comuniquin á la Junta permanent, notificantli després lo resultat.

II. *Eleccions legislativas (de diputats á corts y senadors).*—Será á càrrech del Consell general de representants l' acort del retraiment ó lluyta general del catalanisme, que 'l convocara la Junta permanent.

En los altres cassos las entitats catalanistas del districte resoldrán lo que considerin més convenient, y en lo cas de concorre á la lluyta electoral s' observarán las següents prescripcions:

1.ª Pera la designació de candidats se seguirán los procediments aprobats en la Assamblea de Reus tal y com están exposats en lo párrafo según del apartat *Eleccions provincials y legislativas* que diu aixís:

«En los districtes en que hi haja alguna ó algunas Associacions catalanistas, lo President de la mes antiga dintre de la «Unió» convocará als demás presidents y als delegats de la mateixa que representin als diferents pobles de la circumscripció, y tots junts designarán las candidaturas que 's tracti de presentar. En los districtes que no hi haja cap Associació catalanista, el delegat que la Junta permanent designi procedirá á la convocació als demás.

2.ª Los candidats haurán d' esser catalanistas y estarán obligats á publicar un manifest electoral en lo que expressin la seva adhesió á las Bases de Manresa, fent constar que la seva acció com á representants de la terra tindrà per lo principal objecte la implantació de la autonomia de Catalunya tal com la defineixen aquellas Bases y los principis estatuits per las altres Assambleas de la «Unió» en lo que tinguin de substancial.

3.ª Lo candidat rebutjará en absolut tot medi electoral abusiu, las falsificacions de documents y la compra de vots, declarant que no acceptará el triomf si 's consegueix usant algún dels indignes procediments esmentats ó qualsevol altre que vulneri la sinceritat electoral.

4.ª La candidatura avans de ferse pública será consultada á la Junta Permanent de la «Unió» la qual donará el seu parer, que tindrà el caràcter de consell, pero no de manament.

5.ª La Junta Permanent queda encarregada de vigilar que 's compleixin aquestas disposicions y facultada pera desautorisar candidats y negarlosi el seu apoyó y 'l de las entitats catalanistas si te coneixement positiu de que no compleixen aquestas prescripcions.

6.ª La Junta Permanent en los cassos en que en un districte no 's presentin candidats oficials catalanistas respectará y fins veurá ab simpátia els esforços particulars que creguin convenient fer els individus adictes á la «Unió» en apoyó d' aquets candidats que obtingan las condicions d' esser catalans, nats en la comarca ó ab interesos en ella, gosar de reputació y professar ideals autonomistas.

7.ª En els cassos d' incumpliment d' alguna de las anteriors bases, la Junta Permanent ne donará compte en lo primer consell general que celebri, explicant y fonamentant las determinacions que ab tal motiu hagi pres.

SEGONA

«Interpretació y aclaració dels acorts de la Assamblea de Balaguer que 's refereixen á la forma de tributació que 's considera ha d' esser mes beneficosa pera Catalunya mentres no sia autònoma.»

1.ª Los arreglos económichs han de esser sempre pera la totalitat de Catalunya y jamay pera una part qualsevolga de la terra catalana.

2.ª En cas de concordarse dits arreglos, ha de esser sense abdicar may del sistema tributari definit en los Principis generals y Bases especials que s' aprobaren en la Assamblea de Balaguer. Mentres se fassin los treballs preparatoris pera realisar cambi tan radical, s' utilitzarán los actuals medis contributius.

3.ª Ha d' esser fonament dels arreglos económichs, que Catalunya s' encarregui del major número de serveys públichs ab lo fi d' imprimirlosi l' especial caràcter de la personalitat catalana y de posarlos al grau d' avens y perfecció en que 's troban en los pobles veritablement civilisats.

4.ª Las cantitats fixas, base dels arreglos

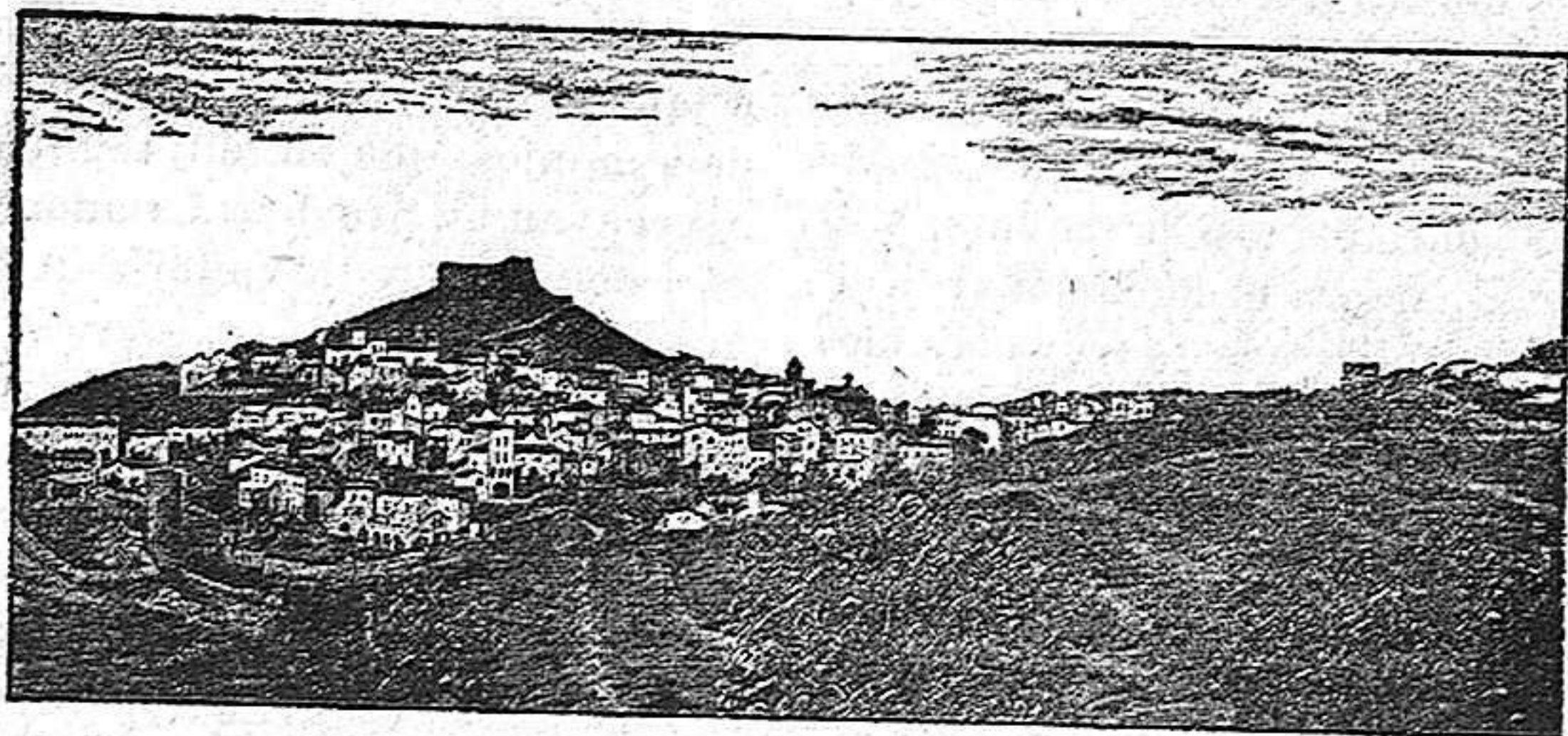
econòmichs s' ha de procurar no sían lo tipo de tributació actual, sino la quantitat que ab tota justícia y proporcionalment á la extensió del terrer y densitat de població ab relació al Estat, correspongui á Catalunya, deventne deduhir, ademés las quantitats que hagin d' esser destinadas als serveys públichs que quedin á càrrech del nostre poble.

5.ª Ab tot y que el catalanisme no ha acceptat may l' actual antinatural divisió de Catalunya en quatre provincias, mentr s no sigui possible constituir la Diputació Catalana única, es convenient trevallar pera que 's formi entre las quatre Diputacions Provincials un pacte ó federació pera recabar del Poder central l' establiment de concerts econòmichs als principis mes amunt estatuits.

6.ª Los arreglos econòmichs que no estigan ajustats als acorts de la Assamblea de Balaguer y á las declaracions d' aquesta Assamblea no poden

esser considerats com aplicació dels principis del catalanisme ni poden esser apoyats explicitament per las entitats adheridas á la «Unió», perque s' ha de considera que vulneran l' esperit eminentment catalá que inspira las Bases de Manresa».

Si haguessem d' estendrem en consideracions respecte de la transcendència del acte realisat en la Assamblea catalanista, seria feyna penosa per nosaltres, y no molt apropósit per el caràcter de nostra revista, y ademés necessitariam altre espay que el que podem disposar; pero no obstant, podem anticipar, que es tant lo convenciment y l' entusiasme despertat en las idees que s' esposavan, y tal y tan gran la transcendència de las bases aprobadas, que es molt fácil que ¿dintre poch temps, no hi haurá un sol catalá que no estigni identificat ab el credo catalanista y 's despulli de tota passió política, pera convertirse en un verdader soldat de la patria catalana.

Vista general de Bagur

TRADICIONS GERONINAS

Las Creus de Carlemany

Res mes bell, ni mes poétich, qu' escoltar de la boca tremolosa d' un jayo de cabells blanchs, bó y asentats en l' ennegrit escó de la llar, las tradicions populars, fantásticas llegendas, que amaga-

das ab el vel sacrosant de la poesia y misteri, nos fa volar l' esperit en llunyanas etats de l' historia de la patria, en aquells temps cabalereschs, qu' encare tenen un admirador en el oyent, y un clarí pera pregonar llur fama en el vellet de testa blanquehina.

Ere una matinada de Maig, quant per boca d' un d' aqueixos vellets, portaveus de l' historia, vaig sentir la tradició popular, que serveix d' epigrafe á n' aquest article folklorich.

Anavam d' escursió á la propera montanya de Montagut, hont es d' admirar, á mes del enrunat ó derruit castell feudal que s' aixeca soberch á son cimel, la gran abundancia de conxas fòssils de que sembla estar format el terreny, y entre ellas una munió de petits erissos de mar, prova irrevocable de haver sigut aquella petita montanya, en els temps primitius costas ó platjas del inmens llach que inundava la plana Geronina.

¡Estavam clasificant los fòssils, bó y recolzats sobre una llarga y cuadrada taula de una casa de pagés. hont ens haviam aturat á esmorsar, quant, un vellet d' honrada fesomia que s' estava assentat prop de la llar, fent espurnejar ab la punta de son gayato las nuosas brasas, de dugas entrecreuhadas brancas de pi, atret per la curiositat y pe 'ls noms estranys, que donavam á n' aquellas pedras, s' acostá vers nosaltres.

Com succeheix en la crédula y sencilla gent del camp, també volgué donar el seu parer sobre els fòssils trovats, y al apuntar en la cartera el nom donat á l' eris de mar (lo fòssil que 's trova ab mes abundancia en la montanya de Montagut) va mirársel estranyat y va dirnos.

«M' apar que van equivocats, aixó qu' han apuntat es una *Creu de Carlemany*.»

El nom donat pei sencil pagés á n' el eris, havia cridat poderosament m' atenció, fentme mirar detingndament lo fòssil.

Si be vaig veure en una de sas caras, una llunyana forma de creu, no vaig quedar convenut de que per aquell sol motiu la gent del camp ne donés tal nom.

Cregut qu' aquell eris donés lloch á quelcuna tradició, varem pregarli nos contés, perquè á n' aquellas pedres las donavan tal nom, lo que va fer de la manera següent:

—«E- a per 'llá en el temps de Rotlánt, aquell capdill que desde 'l Pirineu, cansat de la horrible mortaldat qu' havia fet als alarbs, va tirar la vara, que va quedar plantada al mitj de la plassa de

Massanet de Cabrenys, quant va passar lo fet qu' os vaig á dir.

L' Emperador dels francesos, Carlemany, tenia son exércit acampat al entorn de Gerona, ocupada allavoras pe ls alarbs, ab el propòsit de que quant l' acció li fos favorable, posarhi seti y pèndrela per asalt.

Veus aquí que al ser capvespre del divendres, al cloures lo sol allá á ponent, uns nuvolots de sang varen desparramar-se per l oritzó, imponents y amenassadors. El sol, estranyat talment de toparse ab tan feréstegas bromas, llensà com a derrera amenaça un feix de raits que semblavan llansas de foch, sobre la terra, y se colgué.

Y 's feu fòsch. Las tendas del campament de Carlemany semblavan fastástichs turbants, que dormitavan vora 'ls murs de Gerona musulina, y tot era quietut; sols de tant en tant la torbava la veu d' alertá del centinellas y 'ls cants virils dels monjos, que en mitj del campament aixecavan un prech al Criador per el bon exit del asalt y la victoria de las armas cristianas.

Carlemany també resá, clavada sa espasa en terra, de manera que sols quedés fora la Creu del pom, únich crucifix qu' ostentava l' altar rústich d' una tosca imatge de la Verge, de genolls en terra, crehuadas las mans sobre el pit, y baixa la vista, juntá sos prechs ab els que aixecavan els monjos cristians.

Tantost hagueren finit llurs prechs els monjos y Carlemany, quant per desobre la ciutat musulina, en la ennuvolada volta, una llengua de foch enlluherná 'l firmament.

Retornats del esglay de la primera impresió, los paladins y homes de Carlemany pogueren contemplar l' anunciació del éxit de sa empresa, en la ennuvolada volta.

En el lloch qu' es avuy Catedral, existeix un antich campanar anomenat torre de Carlemany, el qual formava part de l' esglesia primitiva.

forsa, precipiti el desenrotllo y produhesca vel en la placa, es convenient posarhi desde un principi 8 ó 10 gotas de la solució reguladora de bromur potássich prescrita en l' anterior article, augmentant dit número de gotas, si fos convenient, en proporció á la major ó menor posa que s' hagi dat á la placa y á la vivesa ab que vinga la imatge.

En tot lo demés, observis pera la revelació el método y forma explicats en l' article precedent.

Si, per efecte d' alguna mala condició de l' aygua, resultés atacat el clixé d' un vel blanquinós, cosa fácil de succehir ab aquest revelador, pot posarshi algún remey rentant be 'l clixé y posant'lo dins de la següent solució:

Aygua de pluja. 100 c. c.
 Acid cítrich. 2 gr.

Quant el vel haja desaparescut, se renta molt be y 's posa à secar.

Altres diuhen que pot obtenirse igual bon resultat ab aquesta altra solució:

Aygua de pluja. 100 c. c.
 Alum pulverisat. 10 gr.
 Acid clorhidrich. 1 »

Pero en aquest bany sols pot estarhi alguns minuts, vigilant que no rebaixi en desmesia al clixé y tot seguit rentarlo molt ab aygua molt neta y lo més fresca que sia possible.

Pera fixar, s' usa 'l bany d' hiposulfit de sosa, com queda explicat.

cilment podria tacarse ó foradarse, y se mira per trasparencia devant del llum vermell, à fl de veure si 'l clixé te prou intensitat. Si no 'n te prou, se torna à la cuveta y se va remenantla un poch més, fins que 's coraprenga que la revelació sia suficient. Per regla general, es preferible sempre deixar atacar el clixé un xich més de lo que sembli necessari, perquè se haurá de debilitar en el bany fixador á que forzosament s' ha de sotsmetre.

L's gayre be impossible donar reglas fixas pera conéixer quan el desenrotllo está en el convenient punt d' intensitat; la práctica y la conscient observació del aficionat anirán donantli un coneixement especial, que en cada cas li facilitarà l' acert d' encertar el moment en que 's trovi complerta la revelació. Poden, no obstant, assentarse alguns punts generals y ferse varias observacions respecte dels incidents y contratemps que poden esdevenir durant la revelació, y fins indicarse alguns remeys pera evitar ó corregir eixos mals efectes, à lo qual se destinará capítol apart más endevant.

Aquí convé consignar per endevant una advertencia, y es: que per regla general es preferible sempre que 'l desenrotllo se fassi ab alguna lentitut. Encare que la imatge trigui un poch à venir, no hi fa res: en aquest cas l' aficionat ha de saber esperar y seguir la operació, per més que vaja poch à poch. Per fi, moquent sempre la cuveta, la revelació arriba á son terme, que acostuma marcarse per un lleuger ennegriment general de la placa.

Una volta s' haja obtingut el complet desenrotlló, se treu el clixé del bany, se deixa escorre un poquet y 's renta forsa, si es possible áraig d' aixeta, pero procurant que l' aygua no ragi ab excessiva pressió perquè podria malmenar la capa gelatinosa, y aixó es més perillós quan fa molta calor.

Avabat de rentar, se posa tot seguit la placa al bany fixador d' hiposulfit que 's tindrà preparat ab un altre cuveta, y s' hi deixa fins que la part de bromur argéutich no reduhida quedi enterament dissolta. Aixó 's conceix mirant el clixé per la part del vidre. Quan no hi queda cap taca blanquinosa, sino que ha tornat negre y transparent en tota sa extensió, llavors queda fixat del tot y pot veure impunement la llum blanca y tota mena de llum.

El clixé deu rentarse altre volta ab molta aygua, y després s' ha de deixar algunes horas á dintre d' un cubellet ple d' aygua ben neta que es convenient renovar-la ab alguna freqüencia, y mentre encare posar el cubellet dessota de la aixeta un xich overta, á fi de que un rilet d' aygua vaia renovant continuament la del depósito. Fentho aixis el clixé quedarà enterament lliure d' hiposulfit, de quina sal no pot quedarhi la més petita molécula, que á la llarga produiria tacsas y arribaria finalment á ferlo inútil.

N' hi ha que no 'n tenen prou ab rentar aixis el clixé, y pera mes seguretat de traure d' ell fins las últimas partícules d' aquella sal, lo rentan ab una especie de llexiu compost baix la següent fórmula:

Es molt convenient que l' aygua sia destilada ó quant menys, de pluja, filtrada y molt pura (1). La dissolució s' obté perfecta xarbotant, y mellor si l' aygua es calenta

Respecte del sulfat de ferro, deu advertirse que ha d' esser molt pur y no servirse may en cap compte de sulfat de ferro amoniacal. Perque aquesta solució B siga mes pura, es molt bo acidular l' aygua, tiranthi tres ó quatre gotas d' ácid sulfúrich, ó be uns 20 centigramas d' ácid tartárich, avans de posarhi 'l sulfat de ferro.

Fetas las dos solucions, se filtran per paper de separat y 's guardan cada una en sa corresponent ampolla ó frasc. La solució A pot conservar-se molt temps; la solució B s' ha de tenir á plena llum y encare aixis se descompón molt aviat. Pera esser perfecta y conservar sa forsa reveladora, ha de tenir un bonich color vert d' esmeragda; si pren un color groch semblant al del rom, no es bona, y no hi ha més remey que llenarla.

El bany revelador se forma prenent tres parts de la solució d' oxalat (A) y una part de la de sulfat de ferro (B), tenint molt compte de tirar aquesta segona sobre la primera, y may al revés, porque allavors el bany no podria servir. Es necessari midar molt just, perquè qualsevulla excés de la solució B podria determinar la formació d' un precipitat de ferro que perjudicaria moltíssim al clixé. Y á fi d' evitar que aquest revelador, per sa especial

(1) Recordis lo dit en una nota á la página 55.

economía en el dispendio que suposa la adquisición de sustancias reveladoras y de pogueñas aprovechar fins en sas últimas y mes petitas quantitats, pogueñt á més servirse sempre de soluciones frescas ó novas que, conservant tota la forsa, no pogan tan fácilmente comprometre l' éxit de la revelació; aixó apart de que te poca gracia que l' aficionat se contentesca en simple autómata, per trobarho ja tot preparat, sens més treball que adquirirho á bastant alt preu, per després llensarne la meytat ó més, á causa de que, baix la acció del ayre s' haurá descompost ó inutilisat avans de pogueñsen servir. Y de todas maneras, es sempre preferible que l' aficionat puga y sábiga prepararse las diferentes soluciones que haurá de menester per llurs treballs fotogrífichs, ab lo que podrá sens mena de dubte obtenir mellors resultats.

II

L' oxalat ferrós

El primer revelador que 's va indicar pera desenrotllo de las placas secas al gelatina-bromur, quan aquestas comensaren á usarse, fou el d' oxalat ferrós, generalment adoptat pels principiants á causa de la facilitat de llur composició.

Se preparan las dos soluciones següents:

A	{	Aygua.	300 c. c.
	{	Oxalat neutre de potassa.	90 grams
B	{	Aygua.	100 c. c.
	{	Sulfat de ferro pur.	30 grams

Aygua bullenta.	300 centis. cubs.
Hipoclorit de cals (gas ó cloro).	35 grams
Potassa.	35 »

Se deixa refredar la solució y se filtra. Per formar el bany de rentar, se prenen 25 centimetres cúbichs de dita solució y s' hi afegeix un litre d' aygua. Quan se trau el clixé de la solució fixadora d' hiposulfit, se deixa escórrer, se renta un poch á raig d' aixeta y se deixa 5 ó 10 minuts en el bany, y luego torna á rentarse ab aygua corrent sota la aixeta durant 15 minuts.

Es convenient preocuparse molt de la qüestió d' eliminar enterament del clixé l' hiposulfit del bany fixador, tenint sempre present que la falta d' aytal rentat será causa segura de la destrucció del clixé, ans de molt temps.

Pera mellor assegurar la llarga conservació dels clixés es molt bo confortir la capa gelatinosa per medi d' alúm de potassa, inmergint el clixé dins d' una solució composta com segueix:

Aygua molt pura	200 c. c.
Alum.	16 grams

Quan el clixé acaba d' esser rentat, s' ha de posar en aquest bany per espay de 10 minuts. Acabat, se trau y 's torna á rentar á raig d' aixeta y 's posa á aixugar en un paratje ayrejat, pero cuydant molt que no hi cayga cap mena de pols, que 's quedaria plantada á la gelatina y produhiria imperfeccions irremeyables en la fotografia positiva.

En cap cas deu precipitarse l' assecament del

clixé valentse del calor, que fora molt perjudicial à la capa de gelatina; y per lo tant, no 's deu may assecarlo aprop del foch ni exposantlo als raigs del ssl. S' ha de deixar assecar naturalment per la acció del ayre, encare que s' hi haja d' estar més temps. La única manera ab que 's pot fer assecar més depressa 'l clixé, es bnyantlo ab esperit de vi després d' haverlo rentat be al sortir del bany d' alum.

Pera acabar aquets consells, se consignan aquí duas advertencias molt importants, en las quals deuben pararse molt els aficionats.

Primera. S' ha de guardar absoluta separació entre 'ls banys revelador y fixador. Una sola gota de solució d' hiposulfit de sosa que caygués à sobre del clixé durant la revelació, produhiria en ell una taca negra que no 's podria traure may més; y qual-sevulla quantitat de fixador que s' introduhis en el bany revelador, donaria lloch à accidents irremeyables que farian inútils al clixé y al trevall y material empleyats en obtenirlo. Per lo tant, convé tenir molt compte de que 'l bany revelador no estiga may exposat à que hi cayguin ni tan sols gotas de la solució d' hiposulfit; y sempre que 'l operador se mulli ab ella els dits ha de rentarlos be avans d' introduhirlos en el revelador, si es que li convinga ferho. Si esdevingués alguna vegada que hagüés caygut à n' el bany revelador la mes petita quantitat de bany fixador, es quèstió de llenarlo y ferne de nou, sots pena de tirar à perdre 'l clixé.

Segona. Tinga present l' aficionat que no convé estirar molt el bany revelador, es dir, revelar moltes placas ab un mateix bany. Guardant molta netedat y ab gran cuydado, poden revelar-se 5 ó 6 placas, y fins més número; pero à passar de 7 ó 8, apart de que 'l bany per una part va debilitantse ab la mateixa acció química que produheix, y per altra carregantse de bromur que recull de la placa mateixa y que va retardant la revelació, acostuma sufrir alguna descomposició que 's nota luego perquè pert la transparència y va agafant un color groch y espés; y llavors s' ha de canviar, si no 's vol malmenar las placas que s' hi posin.

En aquest mateix cas de volguer revelar variass placas ab un mateix bany 's ha de pendre la precaució de comensar ab aquellas que han tingut menor exposició, las quals necessitan un revelador més enérgich; y s' han d' anar guardant per ordre els que han suferit una posa mes llarga, que com necessitan un revelador mes sua, se revelarán ab mellors condicions à mesura que 'l bany vaja debilitantse. Per ço molts, al tirar las vistas, anotan els segons de posa que donan à cada placa, lo qual permet després revelarlos per ordre més proporcional à la forsa del bany revelador.

Explicatja 'l método general de revelació, cal tractar de la composició de quiscun dels principals banys reveladors, ab lo qual s' ampliarà lo referent à n' aquesta important materia y 's proporcionará als aficionats la doble ventatja d' obtenir notable

Alli tenian e's musulins llur assemblea, mesquita, ó sia 'l que 's vulla, lo cert és que fou alli en la torre de Carlemany hont aparesqué la senyal de la propera victòria.

Per espay de tres horas, radiant y hermosa s' ostentava en el firmament y al cim de la dita torre, una grossa creu de sanch, encesa, sos hermosos raits enlluhernàvan debilment lo camp musli com ensenyant à Carlemany la terra de prometensa.

Tres horas durá la visió, y ensemps que la Creu brillava, una pluixa de sanch queya sobre la terra.

Al trovar la terra, cada gota de sanch deixava impresa la creu que resplendia en el cel, y és la mateixa que veyeu en aqueixa pedra, formada, ensemps que per la sanch, per la pols del terreny.

Tant quant durá la visió, Carlemany de genollons devant l' altar rústich de la verge, novament pregá al Altíssim per el triomf de sas armas, en las quinas resplandia també la Creu del Redemptor.

Tantost fini l' oració, finá y s' apagá poch á poch la lluminosa creu, de sanch encesa, torná quedarse en ombres pahorosas la terra, confonguent en una sola

boyra, lo camp cristià y á Gerona musulnica.

Carlemany, després de fosa la creu del firmament, s' aixecà, empunyá la espasa que poch ha li havia servit de crucifix y ordená l' asalt á Gerona á sos exércits y vasalls.

Confiant en la omnipotencia divina y sa voluntat en pro de la conquesta de Gerona pels cristians manifestada ab la resplendent imatge de la Creu, los paladins cristians assaltaren las murallas de Gerona, y Gerona fou conquerida.

Y d' aquellas creus que quedavan impresas de las gotas de sanch que aquella nit queyen del firmament, no n' hi ha d' altres que las que 's conservan senceras à Montagut. No és altre cosa lo que tenen á las mans y á lo que vostés han donat un nom tan estrany é incomprendible.—»

Després de passada la primera impressió que m' ocasioná tan estranya y caballescarrada narració, plena de fé y de credulitat, deixant la anotació dels fòssils y posant apart el que 'l pagés havia clasificat de *Creu de Carlemany*, vaig apuntar en la cartera la estranya narració que avuy trasmeto.

M. FELIP

LES DOS CAYGUDES

Seguint estranyes terres
caygué de dalt d' un mont
diintre un abím fondíssim,
com una tomba orch.

Quant de lo colp refiume,
vegi un monstre allá aprop:
hont es eixa caverna
tant plena de foscor?—

Es mon casal, diguème,
jo so 'l pecat, la mort.—

Quan ple de pór n' eixia,
tot relliscant pe 'l rost,
un códol n' ensopego
y caich á dins d' un gorch;

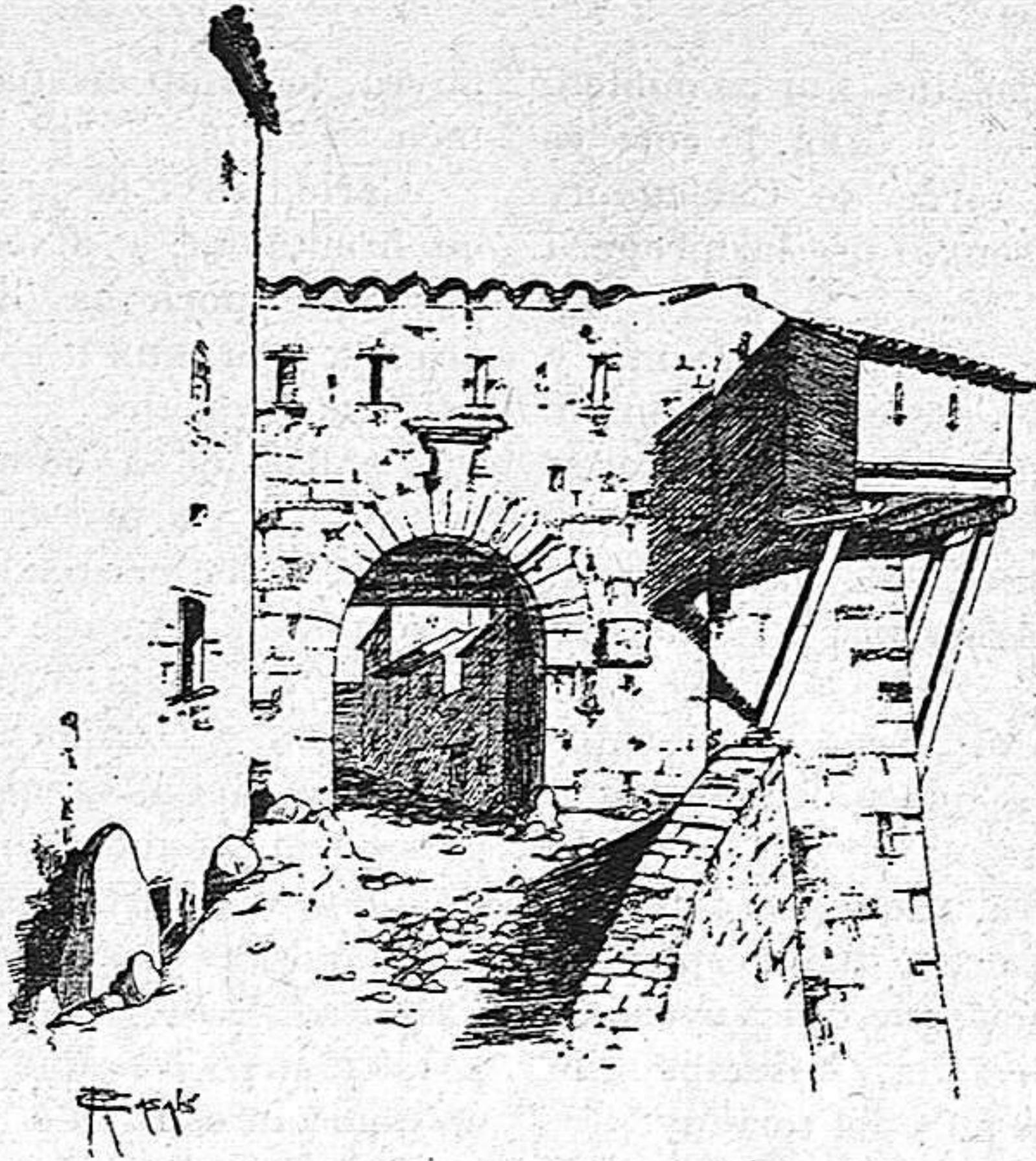
si l' altre era tenebres,
eix vessa de claror,
de somnis y de cántichs,
de cántichs y dolsor.

Hont es aqueixa Gloria
que 'l cor á pler hi dorm?—

Un angelet s' atansa,
me 'n dona la rahó;
l' abisme ahont caygueres,
es de Jesús lo Cor.—

Si d' aquell fons n' eixia,
á aqueix quedat m' hi só.

MIQUEL JUANOLA MARE'S

Apunte del natural—per R Casals

PETONS DE L' ÀNIMA

L' oreig joganer, refrescant lo meu front, m' envia las aromas de las poncellas tendres, y se m' evapora l' ànima contemplant aqueix cel immens y blau, y s' espanseix mon cor, ab el cuadro arrobador d' una plana riallera y eternament florida... y escolto encisat el reffilar dels aucells en las boscurias, el mormuri impertorbable dels degotisos ploradors d' aygua, cayent en llits de fresca molsa, els gemechs de la terra endolada al despedirse del astre que l' escalfa, y se 'm adorm la pensa, y 'm vola la fantasia... ¿Cap ahon? Tan se val... al costat d' *ella*, hont niuhen las estrellas y brotan las flors enamoradas, per bressar ab sos flayres sos angelicals ensomnis.

Y volo com feble papallona per sobre de son verger, qu' está al plé de sa xamosa florecencia ¡Mes ay! que decau el vigor de mas alas y 'm sento l' àni-

ma engelosida, perque el he vista somrient, placévola y joyosa, mes no somriu per mí, que sa dolça mitj-rialla es per un altre cor; y torno á la realitat mentres mos ulls destilan grossas llàgrimas y sento resucitar aquella exaltada passió que 'm crema l' esperit y 'm mata d' anyorament, quant oviro entre 'l debullit de papers de la meva taula, la condemna de mas pobres ilusions, aquella última carta seva, aquell meu últim desengany.

Si. *ella* m' ho ha dit—jo t' am;—Mes el seu amor, no es pas el que jo desitjo. *Ella* m' estima, com estima 'l blau del cel á una de sas estrellas, com estima el ventijol á la rosella que redressa ab sas bessadas, si, com un bon amich, com un germá tal volta, mentres que jo ab un amor tan diferent, la vull tota per mí perqué l' estimo ab tot l' ardor de la meva ànima, ab tota la cremor d' aquell foch verge, de las primeras febradas de juvenesa. Jo voldria endúrmela del mon á un recó misteriós ahont sols nos veessen las violas, que sospiran acotxadas

en llit d' hervesina y nos sentís solzament, aquell aire compost d' olors qu' evaporan el cel y la terra, perquè repetís boscos enllá las armonías de sa veu melosa y contés á las flors y als aucells, qu' *ella* ja m' estima... mentres jo li jurés per un etern aqueix amor intens, exclusiu y puríssim, que m' inspiren la grandesa de la seva ànima y la tendresa del seu cor; tan bonich que deu esser estimarse d' amagat sense que 'l mon ho sàpiga!

¡Pobret de mi si l' estimo! Mon cor plora de joya quan reb el suau afalach de sas miradas tendres y m' arriban sas paraulas com rosada fresca que desclou ab sos petons los capolls dels amors de la meva ànima; quant soch allá aprop seu m' afanyo á respirar los perfums d' amor que l' ubriagan, y se 'm reviscola l' ànima sentint el calor de son pit virginal y la flayre de sos sentiments generosos plens d' espiritual hermosura y d' celestial poesia; y m' ensenya las bellas regions ahont viu son blanch esperit y 'm quedo enlluhernat, vull seguir-la y no puch, mentres qu' ella volant enlayre, molt enlayre, m' envía un trist «á Deu» ab una de sa miradas compasivas, y 's pert en los espays lo suau alaiteix de sa volada, y 's fon la seva imatge ab la claror anyoradissa del cap-vespre... Deu meu ¡oh! porque no puch volar ab ella? Quant soch aquí tot sol se 'm apareix voltáda de núvols rosats y asseguda en catifas d' esmeragdina herveta concentrant en la dolçor de son somris totas las horas deliciosas de ma vida. ¡Mes ay! que quant la veig real ni m' esguardan sos ulls negres ni es per mi son somris de benauransa.

A n' *ella* tothom l' estima y á tothom ab amor sab correspondrer; de totas parts li arriban com llunyana melodía, las lloansas dels innombrables admiradors de son talent y sa bondad, y als mes indiferents fa tremolar l' ànima rendintlos humils devant la llum radiant de sa fogosa inteligencia... y jo,

infelís de mi, sento glassar mas llágrimas á l' ombra de sa gloria, porque ella reb de tothom dolçesas y afalachs y jo no puch donarli altre cosa que 'ls planys y gemechs de las tristesas que m' aclaparan.

Si, aymada meva; he volgut escorcollar los recons de la teva ànima, y m' he perdut per sos frescos caminals; he volgut apreciar tota la teva grandesa, y m' ha mancat vista per ovirar tantas immensitats, y á pesar de tot, bo y perdut en los imaginables espays de ta gloria, sento com may inflamada la meva ànima del calor ab que l' abrandas porque no podría reposar tranquil sota l' amorós esguart d' uns altres ulls, que no fossen negres, violents y penetrants com els teus, ni sabria llegir en un altre cor aqueix poema d' ilusions, esperanças y dolçuras, qu' he endevinat en lo teu; si, sota el cel blau y trasparent de tos penaments. tot puresa, hi he après d' estimar, hi he descubert l' amor, he vist traslluhiri los jorns de felicitat que podrian convertir en paradís ma trista joventut... y tu ¿perqué no m' estimas? Jo t' estimava molt avans de conéixer, molt avans de sentir motejar per boca de tos amichs entusiastas, lo teu dolcíssim nom, porque en mon cor hi he dut sempre esculpida la teva imatge consoladora, qu' es la verdadera emanació de mos bel's ideals; porque tu has viscut sempre en mon esperit fentme esbategar el cor d' alegría, fentme plorar de dolcesa y fentme somniar cants d' aucells y perfums de rosas; si, perquè tu y sols tu, presideixes los entusiasmes de ma vida y fas alenar mon pit que 't crida, que 't desitja, y que t' anyora.

Mon cor era mort, y ton alé va retornarlo; la meva ànima dormía, y la llum de tos ulls va desvetllarla; plorava sota las llosas del defalliment, y tos entusiasmes van comunicarme forsa de juvenesa, esperanças de nova dicha; quant te vaig veurer per primera vegada, vas semblarme ploguda del cel per ser aquí

en la terra lo meu somris, la companya de mas venturas; y l' haguera adorada plé de respectuosa veneració, si hagués pogut desfogar aquella passió muda, grant y sublim, qu' abrandava la meva ànima. ¡Mes ay! que al atensarmi per recullir las caricias de la teva ànima senzilla y delicada, al eusemps que gran é incomparable, vaig defallir; de nou se 'm van cremar las alas, al notar que t' escorrias d' aprop meu... ¿es que potser vas sentir la fetor de cadavre qu' escampa el baf de ma malaltia? No t' espanti que mas maluras no son altres que la pobresa de cor. Es que ton volador esperit va xocar ab el gebre qu' envollalla mos sentiments?

No 'n fassis cas; si, jo estich trist, porque 'm moro d' anyorança, porque es ayre de mort el que respiro, y tu pots canviarlo aqueix ayre fent naixer en mon cor florida primavera. No m' abandonis, no vulguis amortallar ab ta grandesa aqueix cor agonitzant; al contrari, guarda en ton pit de mon amor la flama y sols d' agraument sabré estimarte.

Sento revoltar ab energia con tantme de mon atreviment totas las mevas angunias, es el crit d' angoixa qu' exala en son captiveri lo meu cor; una son estranya enrotlla lo meu cos y veig devant meu llensarse el sol condolit en un volcá esquixant la volta blava ab raigs ensesos al caurer inconscient en lo llit de foch, la Natura s' adorm y los rius y torrents cantan sas cansons incables acallant ab sos melangiosas passadas los armoniosos cants dels aucells que jauhen arrupits en nius de palletas, y la lluna silenciosa exten son blanch manteil amortallant la terra; tot calla y tot reposa, y ab la Natura s' adorm en sos desvaris la meva ànima; mes no, no s' adorm pas que 's desperta en unas terras hermosas ahont gronxan los cors y las rosellas ventitjols de felicitat.

He ovirat al lluny un raig de llum brillant... es *ella*... m' hi acosto, som

sols, ja no tinch de sentir gelosia de ningū ni de res; *ella* també se m' acosta y 'm cubreix ab una mirada tota plena de dolcesa, y m' ompla ab son somriure encisador, y m' estreny ab sos blanquissims brassos; jo la contemplo embadalit y la trovo cent voltas mes hermosa, y sentint un goig indefinible que 'm fa saltar el cor y m' atrau ab ella com forsa irresistible, acosto mos llavis á son purissim front estampantli un bes ab tota la efusió de la meva ànima, y ella me 'l tornay retorna mentres un festiu rosinyol canta en las properas fondaladas las eternas corrandas del amor.

Quant calla el rosinyol se fon la imatge adorada del meu somni y ho veig tot fosch y trist, y allá, en lo cel blau, la lluna enriolada gosant ab mon descant; y 'm torno á trovar sol ab mos papers y la carta sentenciosa, y parpellejant encara obro la boca per pronunciar el nom armoniós y sempre dols de la dcna qu' estimo, trovant en sas aromas un ínefable consol.,.

Llavors es quant s' adorm lo meu cor porque sols trova vida en mos ensomnis, perquè la vida real la te freda, que glassa. ¡Oh santa y bella poesia! tu guardas en jerros d' or lo bálсам bonfactor que s' emporta la nostra ànima en las deliciosas regions ahont sempre es primavera. Benehida sigas y viu en lo meu cor per purgarlo del gebre congelat que hi deixan els desenganys y las tristesas de la vida. Y tu ay-mada meva, réblos aqueixos petons del ànima sens mácula. verginal que son efecte de mos sentiments, expansió de mon secret amor cast y pur com l' alenada de aromas y perfums que 'm puja de aqueixos boscos, idílich, sublim é ideal com lo somni dels aucellets que dormen sa ignocencia en los formidables roures de la planuria, voluptuós com els vents que allunyan del cel las negras bromadas, constant com la re-

mer de aqueixos rius, melancòlich com la claror de la lluna y ardorós y cremant com la escalfor del sol.

Rèblos, tu, amorosida, com reben las flors el petoneix de la rosada, com reben las violetas de las riberas los besos de la corrent y retórnamels joyosa, que al banyar lo meu front ta fresca marinada, sentiré filtrarse per mon ser los pecons de la teva ànima, y vindrán tos

germans, los serafins, á contarme los teus somnis; y la teva imatge 'seductora ofegant el dolor del meu anyorament, completará la sublimitat de aqueixa primavera, fentme veurer mil voltas mes hermosa y esplendent aqueixa plana esmaltada ab tochs divins, que fou un dia lo bressol dolcísim del meu cor.

MANEL SERRA MORET

À UNA ROSA

¡Que hermosa eras ahir
y avuy que desfullada...
ahir joliu capoll,
avuy rosa passada:
ahir un suau olor
ton cálzer embaymava,
avuy ni tens carmi
ni tens rica fragancia,
avuy solsament tens
negres espinas que corsecan l' ànima.

Ahir fores per mi
la font de la esperança...
ton cálzer esmaltat
el bes d' ella guardava,
ahir en ton capoll
mon ànima amagavas...
avuy s' ha evaporat
lo bes qu' ella t' donava...
y s' ha assecat mon plor,
pera poder vuydarlo per ton cálzer...

¡O flor, ò falça flor!
mirall de la meva ànima,
ahir vas esclatar,
y avuy ja ets esfullada,
ahir guardavas mel,
y avuy, sols fel amarga...
¡també així fou mon cor!
ahir ab tu esclatava,
y avuy al morir tu.
també ha mort ell, y ab ell las esperanças.

los besos que 't dongué
la aymia enamorada.
al cel varen anar
quant ella hi fen volada...
y are te n' hi vas tu
ab besos y esperansas...
tot s' ho endugue la mort
á dintre la fosana...
tot s' ho endugue la mort ..
tot s' ho endugue la mort... ¡Menys la meva ànima!

MIQUEL DE PALOL

NOTICIAS

Lo periòdich catalanista *Juventut*, va acabar ab lo número passat, la publicació, en folletí, del tomo de poesias «Ayres del Montseny», originals del eminent poeta Mossen Cinto.

Ab lo número d' ans d' ahir comensa á publicar la serie de lámimas inspiradas en ditas poesias, siguent la primera 'l retrato del autor, degut al llapis de J. Brull.

Lo Jurat del certámen literari que celebrará la ciutat de Berga el dia 24 de Juny, ha publicat un cartell extraordina-

ri donant compte d' haver ofert tres premis mes, un per la casa «Hoyos Dsteva y Comp.^a» pe 'l *Foment Catòlich de Berga* y per don Lluiciá Viladarga y Prats.

Los demés premis ja 'ls varem donar á coneixre en nostres columnas.

El dia 29 de Maig va quedar tancat lo plasso per la admissió de trevalls.

Nos escriuhen de Barcelona que en breu passarà per nostra ciutat, hont donará alguns concerts, lo distinguit concertista Rogeli Auguet, de pas per sa tournée per Espanya.

Ho celebrem.

Hem vist en lo número passat de lo periódich *Juventut* lo fascimil del sagell emés per la Unió Catalanista, en commemoració de la Assamblea de Tarrassa.

Dit sagell es original del distinguit artista Adriá Gual.

Se 'ns diu que dintre poch se darà á la publicació 'l volum de las poesias premiadas per la Asociació literaria de Gerona en el certamen del any passat.

Celebrariam que fos prompte ya que 'ns sembla que ja era hora de publicarse.

En los Jochs Florals celebrats á Lleyda, organisats per la Asociació Catalanista d' aquella ciutat obtingué la flor natural el senyor Navarro pbr. obtinueren altres premis los senyors Pujol y Deulofeu, Gispert y Casellas, Casadevall, Pinyol, Bofill y Matas, Canadell,

Serra y Boldú, y accéssits los senyors Clapés, Roca y Sans, Palau de Quijano, Ubach y Vinyeta, Estadella, Bergós y Sánchez Marraco.

Lo presidí enguany l' eminent poeta Mossen Jacinto Verdaguer, qui fou objecte d' una grandiosa ovació al llegir son magnífic discurs.

La Junta organísadora del XII Certamen literari d' Olot que 's celebra cada any per la festa major de dita vila, ha quedat constituída de la següent manera: President, don Eliseo Sala. {Tresorer, don Joaquim Porxas. Secretari don Joaquim Esquena. Vocals, don Joaquim Llitjos y don Miquel Sacrest.

Ha acceptat la presidencia del Jurat calificador, l' ilustrat catedrático de Barcelona don Bartomeu Robert.

Hem rebut un exemplar de *La Cegueta* comedia lirica en un acte y en prosa, original de Don Pere Cavallé, ab música de Don Domingo Nogués, estrenada en la societat *La palma* de Reus, la nit del quinze d' Abril de l' any passat.

Agrahim als autors la deferencia.

Segons diu la prensa local, en substitució de la companyia de declamació que dirigeix lo senyor Zubielaqui y que 's despedí del públich geroní lo dilluns de Pasqua, entrarà á substituir-la en la present temporada, una altra companyia de declamació, dirigida per lo senyor Parreño, y en la que figura com á primera actriu la senyora Llorente.

Segons tenim entés, dita companyia debutará la próxima semana.

